

יירושלים לי יירושלים לי

עשרות נשים חרדיות צילמו בשבועות האחרונים את ירושלים, מזווית המבט האישית שלהן: התוצאה: תערוכה ייחודית וראשונה מסוגה שתוצג בשבוע הבא בבית הספר הגבוה לאמנות חרדית בירושלים

ליסור גריזים-סגן

"נגות של בניינים ואבן מסותתת, וברחובות המיית שלוה כמוסה. ומשבים רעננים, צמרת מרטטת, וצחוק בחצרות בינות חבלי כביסה. זאת ירושלים של אבני החושן, זאת ירושלים הבנויה לתלפיות. זאת ירושלים של אבני החושן, זאת ירושלים הבנויה לתלפיות." ("זאת ירושלים", איתן פרץ) לכל אחד יש ירושלים שלו. האחד חושב עליה ונוכר בריחות השוק ובקריאות הרוכלים. האחר רואה את הכותל המערבי ואת המוני המתפללים. יש מי שחושב על ירושלים ונוכר בסימטאותיה, ויש גם כאלה שמחפשים ומוצאים בה דווקא את חיי היום-יום השלווים, עם בתי ספר, אוטובוסים מעשנים, כבישים שסימניהם לא מפסיקים להשתנות, גשר מיתרים, רכבת קלה, הפגנות וביקורים ממלכתיים של נשיאים וראשי מדינות.

לכל אחד יש ירושלים שלו. תערוכה חדשה שתפתח ביום ראשון הקרוב תציג את ירושלים מזווית מיוחדת במינה, חדשנית ומפתיעה. עשרות נשים חרדיות מרחבי העיר יציגו במסגרת זו צילומים שצילמו, המציגים את ירושלים מזווית דתית-חרדית ואישית. ירושלים של ילדים המתקנים זוג אופניים, טלית שנזנחה לצד הכביש, בתים המשקפים משלולית ועוד ועוד. שלושים יצירות חדי-פעמיות של נשים המשתייכות לחברה שלא מקדשת אמנות, אך נותנות פתח לנשים פורצות דרך המביעות עצמן גם בדרך זו.

"החברה החרדית מכוונת בדרך-כלל את הבנות למציאת פרנסה טובה וקדושת חיי המשפחה", מסבירה רבקה ורדי, מנהלת בית הספר "אומן", בית ספר גבוה לאמנות לציבור החרדי, המפיק את הארוע, "אבל יש כאלה שבעבורן אמנות היא לא תחביב אלא צורך נפשי, והנשים האלו מבקשות לעסוק באמנות גם אם הדבר לא מקובל חברתית".

הנשים האלו נפתח לפני מספר שנים בית ספר ייחודי לאמנות,

צילום: ציפי קוזק

מקום ראשון בתחרות הצילומים. אשרת כהן

בתים משתקפים בתוך שלולית. צילום: יעל נאמן

ציילום: מריו סילנסקי

ציילום: אשרת כהן

ציילום: מלכי ושלומית

המקבל אל שערינו נשים וגברים חרדים ודתיים-לאומיים המבקשים ללמוד באווירה חרדית, שומר על הפרדה מלאה ומקפיד ללמד אמנות רק בהתאם להלכה. "על כן לא יהיו אצלנו מודלים או ספרים שאינם נקיים", מסבירה ורדי. "לעיתים הדבר בא על חשבון עושר הספרייה שלנו וזהות המרצים, אבל ברור לנו שבתמורה מקבלים אצלנו דברים רבים אחרים".

רוב הנשים המגיעות ללמוד בבית הספר הן בחורות צעירות, אך יש ביניהן גם אמהות לילדים המפרנסות משפחה. בבית הספר הן לומדות כשנתיים במגמות צורפות, צילום, גרפיקה ואמנות, ויוצאות עם תעודת מדרך מוסמך לאמנות מטעם עיריית ירושלים. "בחורה שמגיעה לכיתות י"ג-י"ד בסמינר, מגלה לא פעם שאין לה מקום ראוי ללמוד בו אמנות", אומרת ורדי. "מי שהדבר בנפשה, חייבת למצוא מקום שמתאים לה. אצלנו מנסים לשלב בין שני העולמות. מצד אחד, אנחנו לא מלמדים אמנות לשם האמנות אלא לשם פרנסה, ומצד שני אנחנו גם לא מתפשרים על איכות ומקפידים לבחור רק מורים אקדמאיים, בעלי ניסיון ויוצרים בעצמם. בנות שלומדות אצלנו משתלבות כבר במהלך לימודיהן כמוכרות בחנויות לדברי אמנות או צורפות, וכן יש לא מעט בנות אמיצות שפותחות סטודיו או גלריה משלהן ומנסות להתפרנס. יש לנו בנות שעובדות ממש יפה".

בהברה החרדית מעריכים אמנות?

"יש התפתחות בתחום. אם בעבר לא ידעו להעריך תכשיטים מעוצבים, היום כבר מבינים כמה מדובר ולומדים להעריך. אם בעבר נשים היו יכולות להשתלב רק בצילום אירועים או בצילומי סטודיו לילדים, היום נשים שמסיימות ללמוד אצלנו יכולות להשתלב בצילומים לקטלוגים ולפרסומות המיועדים לציבור החרדי. מדובר בתהליך, אבל התחום בהחלט מתפתח".

"גשר המיתרים הוא חלק מהנוף"

כחלק מפעילות בית הספר, הועלה גם רעיון התערוכה. "במסגרת פעילות 40 שנה לאיחוד ירושלים, החלטנו לקיים תחרות ציורי ילדים בנושא, וביקשנו מהילדים לצייר בהתאם לתחושות ליבם", אומרת ורדי. "100 ילדים ניגשו לתחרות ומתוכם בחרנו את התמונות המובילות. במקביל, החלטנו לקיים תערוכה יותר מקצועית לנשים וגם כאן הופתענו מרמת ההיענות. כ-80 נשים ניגשו לתחרות צילומי ירושלים, מתוכם בחרנו 30 שיופיעו בתערוכה. זו הפעם הראשונה בה ילדים ונשים חרדיות מציגים בתמונות ובציורים את ירושלים שלהם וללא ספק מדובר כאן בתערוכה ייחודית".

האירוע מתקיים במסגרת אירועי "שכונות יוצרות 40" של החברה למרכזים ולמינהלים קהילתיים בשיתוף עם אגף חברה של עיריית ירושלים, והופק כאמור על ידי בית הספר "אומן".

"קיבלנו המון תמונות שמציגות אפיונות מחיי ירושלים והירושלמים", אומרת ורדי. "גשר המיתרים הופיע להפתעתנו ביצירות רבות והוכיח כי הוא כבר חלק מהנוף הירושלמי. היו הרבה צילומי אווירה וגם תמונות מחיי העיר, בתים ורחובות".

כל משתתפי התחרות לומדים אצלכם בבית הספר?

"הילדים לומדים בדרך-כלל בסדנאות שאנחנו מעבירים בכל רחבי העיר, אבל הנשים החרדיות שהשתתפו בתחרות לא בהכרח לומדות אצלנו. יש כאלה שבעבודותיהן ניכר כי יש להן השכלה פורמאלית בתחום אך יש גם כאלה שלא לומדות אמנות בכלל והן פשוט מוכשרות באופן טבעי. יחד יוצרות כל העבודות פסיפט מרשים וחי של ירושלים ושל מחשבות הנשים החרדיות החיות בתוכה, ובכך כוחה של התערוכה כולה".

התערוכה "ירושלים שלי" תיפתח ביום ראשון הקרוב, 18.5.08, בשעה 17:00, בגלריה "אומן" (בית הספר הגבוה לאמנות לציבור החרדי) במינהל הקהילתי ברוממה, רח' זכרון יעקב 5 ירושלים. הציילומים והציורים יוצגו עד יום המישוי, 22.5.